

ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО
вченою радою ДТЕУ
02.02.2022
(протокол № 1 п. 6)

ВВЕДЕНО В ДІЮ
Наказом ДТЕУ
від 03 лютого 2022 р. № 45

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ВИПУСКНУ КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ (ПРОЄКТ)**

Київ 2022

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про випускну кваліфікаційну роботу (проект) (далі – Положення) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти Системи управління якістю Державного торговельно-економічного університету (ДТЕУ).

1.2. Випускна кваліфікаційна робота – кваліфікаційне самостійне дослідження, що виконує студент при завершенні навчання за освітньою програмою ДТЕУ на першому (бакалаврському) або другому (магістерському) рівнях вищої освіти; призначено для об'єктивної оцінки ступеня сформованості компетентностей та програмних результатів, які закріплені у освітньо-професійній програмі ДТЕУ, містить висновки та пропозиції за результатами аналітичних і експериментальних досліджень, направлені на вирішення актуальної науково-практичної / суспільно важливої проблеми.

1.3. Випускна кваліфікаційна робота (проект) містить результати дослідження стану вивчення проблеми (огляд та аналіз), детально обґрунтовану та належним чином оформлену пропозицію, що передбачає впровадження (за можливості) певних змін (нововведень) у діяльність об'єкту дослідження та висновки.

Підготовка випускної кваліфікаційної роботи (проекту) передбачає виконання студентами таких завдань:

- поглиблення, систематизацію та закріплення знань, набутих у процесі навчання;
- розвиток навичок та умінь здійснення інформаційно-аналітичної, проектно-дослідницької діяльності для вирішення прикладних задач з тематики дослідження;
- закріплення та розвиток теоретичних знань за темою випускної кваліфікаційної роботи (проекту) – на основі вивчення та систематизації сучасної спеціальних інформаційних джерел вітчизняних та зарубіжних авторів, проведення її критичного аналізу, узагальнення історичного та гносеологічного аналізу;
- розвиток умінь вести науковий пошук, узагальнювати різні пропозиції (точки зору, методичні підходи, концепції), чітко аргументувати власну точку зору з досліджуваної проблеми;
- набуття вміння адаптації теоретичних положень, методичного інструментарію, викладеного в спеціальній літературі, передового досвіду науковців та практиків до умов діяльності об'єкту дослідження;
- закріплення практичних навичок проведення досліджень, формування його методичного забезпечення – з урахуванням сутності

поставленої проблеми та обмежень, що мають тісний зв'язок з діяльністю об'єкту дослідження;

– опанування навичками логічного, аргументованого та послідовного обґрунтування висловленої пропозиції стосовно проблеми, що вирішується, проведення планових і прогнозних розрахунків з використанням сучасного методичного забезпечення, оцінювання ефективності висловленої пропозиції;

– оволодіння системним підходом, сучасною методологією, методичним інструментарієм та технологічними прийомами обґрунтування власних пропозицій, оцінки їх наслідків, впровадження розроблених рекомендацій та пропозицій у практичну діяльність конкретного підприємства (організації, установи).

У методичному плані зміст випускної кваліфікаційної роботи (проекту) базується на компетентностях студентів, набутих в процесі теоретичного навчання, виконання ними науково-дослідної роботи, а також проходження практичної підготовки.

1.4. Випускна кваліфікаційна робота (проект) здобувача вищої освіти першого (бакалаврського) рівня виконується з метою підтвердження рівня професійної підготовки випускника. Основне завдання – продемонструвати здатність автора вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у певній галузі професійної діяльності, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідних наук на основі компетентностей, набутих в період навчання.

У практичній сфері – це вміння застосовувати набуті знання і вивчені методи у вирішенні практичних задач.

1.5. Випускна кваліфікаційна робота (проект) здобувача вищої освіти другого (магістерського) рівня виконується з метою підтвердження рівня професійної та наукової підготовки випускника другого рівня вищої освіти. Основне завдання її автора – продемонструвати здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у певній галузі професійної діяльності.

Наукові результати випускної кваліфікаційної роботи (проекту) здобувача другого (магістерського) рівня вищої освіти обов'язково повинні бути опубліковані в Збірнику наукових статей університету або в іншому науковому фаховому виданні України, що відображені у графіку виконання випускних кваліфікаційних робіт (проектів) (додаток А).

1.6. Закрілення теми випускної кваліфікаційної роботи (проекту), призначення наукового керівника і консультантів (у разі потреби) затверджується наказом ДТЕУ за поданням декана / директора ІВК, завідувача

кафедри та гаранта освітньої програми з урахуванням графіка навчального процесу.

1.7. Науковим керівником випускної кваліфікаційної роботи (проекту) призначається науково-педагогічний працівник кафедри, який має науковий ступінь доктора або кандидата наук, і проводить наукові дослідження за відповідним напрямом.

До основних обов'язків наукового керівника випускної кваліфікаційної роботи (проекту) відносяться:

- допомога студенту в остаточному формулюванні теми дослідження, формування структури роботи та плану;
- надання консультацій щодо вивчення окремих літературних джерел, збору та обробки інформаційних матеріалів діяльності підприємства – об'єкта написання випускної кваліфікаційної роботи (проекту), методичних аспектів використання окремих аналітичних, прогнозних, експертних розрахунків, застосування окремих методичних прийомів дослідження тощо;
- забезпечення дотримання академічної добросердісті студентом;
- консультування щодо змісту випускної кваліфікаційної роботи (проекту), відповідності підготовлених матеріалів вимогам, що висуваються до неї;
- контроль за виконанням окремих етапів роботи, оформлення поетапних результатів дослідження;
- підготовка студентів до проведення захисту випускної кваліфікаційної роботи (проекту);
- складання відгуку про відповідність випускної кваліфікаційної роботи (проекту) вимогам та оцінювання можливості її допуску до захисту.

1.8. За дані, викладені у випускній кваліфікаційній роботі (проекті), порядок використання фактичного матеріалу під час її виконання, обґрунтованість й достовірність висновків, положень персонально відповідає студент і науковий керівник. Не допускається запозичення (плагіат) матеріалу. Посилання у випускній кваліфікаційній роботі (проекті) на автора та джерело інформації оформлюється відповідно до затвердженого в ДТЕУ Плану заходів щодо виявлення та запобігання академічного плагіату, в якому чітко визначено його критерії оцінювання.

1.9. Випускна кваліфікаційна робота (проект) виконується державною мовою. Написання випускної кваліфікаційної роботи (проекту) іншою, ніж державна, мовою можливе за заявою студента, на основі якої здійснюється подання факультету / Інституту вищої кваліфікації (далі – ІВК) та відбувається погодження ректором. Студенти, які навчаються за освітніми програмами

англійською мовою викладання, виконують випускну кваліфікаційну роботу (проект) англійською мовою.

1.10. Внесення змін та уточнень до тем / об'єктів випускних кваліфікаційних робіт (проектів) можливе як виняток не пізніше першого тижня від початку проходження студентами практичної (переддипломної) підготовки. Зміни регламентуються наказом ДТЕУ, проект якого вносить декан факультету / директор ІВК на підставі службової записки завідувача кафедри за обґрунтованою заявою студента, погодженою з науковим керівником та гарантом освітньої програми.

1.11. Випускна кваліфікаційна робота (проект) виконується відповідно до календарного графіку підготовки випускних кваліфікаційних робіт (проектів), що складається випусковою кафедрою, затверджується завідувачем кафедри, деканом / директором ІВК та розміщується на інформаційних ресурсах кафедри.

1.12. У період підготовки випускних кваліфікаційних робіт (проектів) питання щодо стану їх підготовки студентами та дотримання ними календарного графіку підготовки випускних кваліфікаційних робіт (проектів) систематично заслуховуються на засіданнях випускових кафедр (з відображенням у відповідних протоколах).

2. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО НАПИСАННЯ ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ (ПРОЄКТУ)

2.1. Тематика й науковий рівень випускної кваліфікаційної роботи (проекту) повинні відповідати освітній програмі підготовки здобувачів відповідного освітнього ступеня.

2.1.1. Теми випускних кваліфікаційних робіт (проектів) формуються відповідно до напрямів науково-дослідної тематики випускової кафедри / кафедр, запитів роботодавців, сучасних досягнень у відповідній предметній галузі або суміжних сферах науки й техніки.

2.1.2. Орієнтовна тематика випускних кваліфікаційних робіт (проектів) розробляється випусковою кафедрою згідно з вимогами освітньої програми та відповідно до затверджених програм дисциплін, опанованих здобувачами відповідного освітнього ступеня, і відображає актуальну проблематику. Тематика щорічно переглядається, затверджується на засіданні кафедри, розміщується на інформаційних ресурсах кафедри.

2.1.3. Тему випускної кваліфікаційної роботи (проекту) студент обирає із запропонованих кафедрою, погоджує її з науковим керівником та (за необхідності) з консультантом. Якщо студент не мав змоги в визначені

графіком навчального процесу строки обрати тему випускної кваліфікаційної роботи (проекту) – це робить науковий керівник та гарант освітньої програми.

2.1.4. За погодженням із науковим керівником студент може запропонувати самостійно сформульовану тему дослідження за умови обґрунтування доцільності її розроблення, ознайомлення з аналітичними оглядами і статтями у спеціалізованих наукових виданнях, а також враховуючи свої наукові та професійні інтереси, що були проявлени під час написання курсових робіт, підготовки статей та конкурсних наукових робіт, у виступах на студентських наукових конференціях.

2.1.5. Випускна кваліфікаційна робота (проект) може виконуватися за тематикою, яку замовляють державні установи, підприємства та організації, що уклали з ДТЕУ договори про навчання (підготовку) або мають з університетом договори / меморандуми про співпрацю. Рекомендовано також передбачити теми випускних кваліфікаційних робіт (проектів), які у майбутньому можуть трансформуватися у теми робіт на здобуття наступного ступеня вищої освіти.

2.1.6. Випускна кваліфікаційна робота (проект) може носити теоретичний характер. При цьому вона повинна містити фундаментальні дослідження, мати наукову новизну, теоретичну цінність та практичну значущість.

Виконання випускної кваліфікаційної роботи (проекту) на абстрактну тему, без використання й аналізу матеріалів, що характеризують діяльність об'єкту дослідження, не допускається. Якщо немає пропозицій студента щодо об'єкта дослідження, випускова кафедра призначає підприємство, з яким ДТЕУ має відповідний договір / меморандум про співпрацю.

2.1.7. Формулювання теми повинно бути чітким, лаконічним та не містити неоднозначного тлумачення. У темі зазначається об'єкт, який досліджується, або підприємство, організація тощо, за матеріалами якого виконується робота (проект).

2.1.8. Після остаточного узгодження теми випускної кваліфікаційної роботи (проекту) з науковим керівником студент подає заяву на ім'я завідувача кафедри, в якій зазначає назив теми і повну назив об'єкта дослідження (додаток Б).

2.2. Випускна кваліфікаційна робота (проект) виконується на основі поглиблого вивчення законодавчих та інших нормативно-правових актів, спеціальної вітчизняної і зарубіжної наукової літератури, передового досвіду з обраної проблеми (бажано використовувати літературу за останні 3-5 років, винятки допустимі для базових видань з опрацьованої тематики), результатів

власних досліджень з метою вирішення визначених професійних завдань, а також містить результати теоретичних, експериментальних досліджень.

2.3. Після опрацювання джерел студент складає план, який узгоджується з науковим керівником, керівником проектної групи (гарантом освітньої програми), консультантом, завідувачем випускової кафедри. Розгорнутий план зазначається у Завданні на випускну кваліфікаційну роботу (проект) студентові (далі – Завдання) (додаток В), який, за погодженням наукового керівника, може корегуватися, про що робляться відповідні записи у затвердженому варіанті.

2.4. Якщо відбуваються зміни згідно п.1.9. Положення, – вносяться зміни та уточнення до теми / об'єктів випускних кваліфікаційних робіт (проектів), – відповідно змінюються Завдання.

2.5. Важливим є дотримання основних вимог щодо рівня підготовки випускної кваліфікаційної роботи (проекту), її змісту, структури, форми викладення матеріалу, а також оформлення.

2.6. Індивідуальні завдання на випускну кваліфікаційну роботу (проект) студент визначає разом з науковим керівником після затвердження теми, до початку проходження практичної (переддипломної) підготовки та фіксує їх у щоденнику практики, де зазначається календарний план виконання кожної складової та завдання наукового дослідження за проблемами реального підприємства або установи / організації, галузі економіки / знань тощо.

2.7. Для отримання оцінки з практичної (переддипломної) підготовки студент повинен, окрім відгуку та оцінки керівника від бази практики про роботу студента під час її проходження, отримати також оцінку наукового керівника, який визначає ступінь виконання поставлених індивідуальних завдань.

3. ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ (ПРОЄКТУ)

3.1. У процесі підготовки випускної кваліфікаційної роботи (проекту) застосовуються методичні й технічні прийоми наукової роботи.

3.2. Норми наукової комунікації регламентують характер викладення інформації, передбачаючи відмову від висловлювання власної думки від першої особи. У зв'язку з цим вживаються мовні конструкції, в яких замість особового займенника «я» вживається займенник «ми», оскільки дослідження здійснюється під постійним консультуванням з боку наукового керівника.

Науковий керівник є взірцем моральності для студента щодо ставлення до науки та до авторських прав згідно з Етичним кодексом ученого України та

Етичним кодексом здобувача вищої освіти Державного торговельно-економічного університету.

3.3. Перевірка випускної кваліфікаційної роботи (проекту) на академічний плагіат здійснюється засобами, визначеними у Положенні про дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними, науковими працівниками та здобувачами освіти.

3.4. Оформлення випускної кваліфікаційної роботи (проекту) здійснюється відповідно до загальних вимог, що висуваються до наукових робіт, згідно додатком Г.

Список використаних джерел формується за алфавітом у такому порядку: спочатку літературні джерела українською мовою, а потім мовою країн ЄС згідно з ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання».

3.5. Обсяг основної частини випускної кваліфікаційної роботи (проекту) складає до 50 сторінок тексту формату А4, розмір шрифта – 14 кегль, міжрядковий інтервал – 1,5) та регламентується відповідно до специфіки освітньої програми.

4. ЗАХИСТ ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ (ПРОЄКТУ)

4.1. Захист випускної кваліфікаційної роботи (проекту)

4.1.1. До захисту випускної кваліфікаційної роботи (проекту) допускаються студенти, які успішно виконали вимоги навчального плану / індивідуального навчального плану студента, у т.ч. програму практичної підготовки та склали заліково-екзаменаційну сесію.

4.1.2. Процес підготовки випускної кваліфікаційної роботи (проекту) систематично контролює науковий керівник відповідно до календарного графіка, затвердженого випусковою кафедрою.

4.1.3. На період виконання випускних кваліфікаційних робіт (проектів) на випусковій кафедрі складається розклад проведення консультацій науковими керівниками, згідно з яким забезпечується системна робота над випускною кваліфікаційною роботою (проектом) студентів та наукових керівників (план-графік розміщується на сторінці кафедри офіційного сайту університету). Також у календарному плані-графіку встановлюються строки подання на рецензування науковому керівникові окремих розділів і роботи у цілому.

4.1.4. Випускна кваліфікаційна робота (проект) подається науковому керівнику для перевірки її змісту та структури у строки, визначені у Завданні, але не пізніше 30 робочих днів до засідання екзаменаційної комісії.

4.1.5. У випадку недотримання календарного графіку підготовки випускних кваліфікаційних робіт (проектів), науковий керівник надає інформацію на засіданні кафедри (з відображенням у відповідних протоколах) та готове службову записку щодо наявності відхилень від графіку підготовки випускної кваліфікаційної роботи (проекту), але не пізніше 30 днів до засідання екзаменаційної комісії (далі – ЕК) із захисту випускної кваліфікаційної роботи (проекту)

Витяг з протоколу засідання кафедри передається декану факультету, який складає службову записку на ім'я ректора та проект наказу ДТЕУ про відрахування студента з університету.

4.1.6. Науковий керівник перевіряє на відповідність встановленим вимогам оформлення випускної кваліфікаційної роботи (проекту) та надає відгук, в якому зазначається:

- актуальність дослідження;
- сучасність використаних методів дослідження;
- рівень використання набутих у процесі навчання теоретичних знань при виконанні дослідження;
- вміння самостійно вирішувати наукові та практичні проблеми; логічно, послідовно, аргументовано викладати матеріал і робити висновки;
- участь студента у наведених експериментальних дослідженнях, теоретичній обробці отриманих результатів, формулюванні наукового положення / ідеї / методиці;
- повнота розкриття теми;
- перспективність запропонованих рекомендацій;
- недоліки роботи та зауваження;
- рекомендація до захисту.

4.1.7. Випускна кваліфікаційна робота (проект) обов'язково повинна бути рецензована. Рецензування доручають висококваліфікованим фахівцям (викладачам і науковцям) ДТЕУ (внутрішнє рецензування), провідним спеціалістам виробничих, наукових і проектних організацій (зовнішнє рецензування). Склад внутрішніх рецензентів затверджується деканом / директором ІВК за поданням завідувача кафедри.

4.1.8. Випускна кваліфікаційна робота (проект) може містити відгук від підприємства (установи, організації), за матеріалами якого проведено дослідження. Відгук завіряється підписом його керівника і підтверджує достовірність наведених у випускній кваліфікаційній роботі (проекті) матеріалів щодо діяльності підприємства-об'єкта дослідження.

4.1.9. При рецензуванні випускної кваліфікаційної роботи (проекту) рекомендується визначати:

- новизну постановки і розроблення проблеми;
- використання наукових методів дослідження;
- аргументованість висновків і обґрунтованість пропозицій;
- вміння здобувача освітнього ступеня бакалавра / магістра, чітко, грамотно й аргументовано викладати матеріал, правильно оформлювати його;
- недоліки та зауваження щодо змістової частини роботи, оформлення;
- висновок про можливість допуску до захисту.

4.1.10. Зовнішня рецензія надається письмово і містить загальний висновок щодо рекомендації до захисту.

4.1.11. Негативний письмовий відгук наукового керівника або негативна рецензія щодо змісту випускної кваліфікаційної роботи (проекту) та отриманих результатів дослідження не є підставою недопущення до захисту.

4.1.12. За наявності рукопису, зовнішньої рецензії та відгуку з підприємства випускна кваліфікаційна робота (проект) реєструється на кафедрі чи ІВК (форма реєстраційного журналу наведена в додатку Д), але не пізніше, ніж за 15 календарних днів до захисту.

4.1.13. Титульна сторінка (додаток Е) представленої роботи містить підписи: студента, наукового керівника, гаранта освітньої програми, наукового (-вих) консультанта (-ів).

4.1.14. У разі виявлення формальних невідповідностей, у тому числі в формулюванні теми, назві підприємства (організації), за матеріалами якого виконано дослідження чи виявлення фактів порушення принципів академічної доброчесності, тощо, випускна кваліфікаційна робота (проект) не реєструється, на рецензування не приймається і до захисту не допускається.

4.1.15. З метою визначення якості та ступеня готовності до захисту випускова кафедра / ІВК відповідно до графіку підготовки організовує попереднє заслуховування представлених студентом основних положень випускної кваліфікаційної роботи (проекту) спеціально сформованою комісією попереднього захисту, отримання рекомендації до захисту (або зауважень щодо змісту та оформлення).

4.1.16. Попередній захист випускної кваліфікаційної роботи (проекту) проходить із залученням профільних фахівців кафедри, члена групи забезпечення спеціальності (голови комісії з попереднього захисту) та регламентується розпорядженням по кафедрі з представленням графіку, який оприлюднюється у встановленому порядку.

4.1.17. Комісія робить узагальнений висновок про готовність випускної кваліфікаційної роботи (проекту) до захисту, про що ставить відповідну позначку в Завданні.

4.1.18. Після успішного проходження попереднього захисту випускна кваліфікаційна робота (проект) передається на розгляд завідувачу кафедри, який робить висновок про рекомендацію її до захисту на засіданні ЕК.

4.1.19. Студенти, випускні кваліфікаційні роботи (проекти) яких на попередньому захисті і розгляді завідувачем випускової кафедри були оцінені позитивно, допускаються деканом / директором ІВК до захисту на засіданні ЕК не пізніше, ніж за 5 робочих днів до початку її роботи (відповідно до «Положення про атестацію здобувачів вищої освіти та екзаменаційну комісію з атестації у ДТЕУ»). У такий же термін студент подає на кафедру переплетену випускну кваліфікаційну роботу (проект).

4.1.20. Студент готує виступ-презентацію з використанням комп’ютерних технологій на 7-10 хвилин, а також необхідний роздатковий матеріал – наочну ілюстрацію відповідних тверджень під час доповіді, – зміст та якість якого перевіряє науковий керівник. Кількість примірників ілюстративного матеріалу повинна відповідати чисельному складу ЕК. Зразок оформлення титульної сторінки ілюстративного матеріалу наведено у додаток Ж.

4.1.21. Якщо студент планує захищати випускну кваліфікаційну роботу (проект) іноземною мовою, реферат повинен бути підготовлений цією ж мовою. При цьому керівник випускної кваліфікаційної роботи має володіти мовою її написання. Для одержання дозволу на захист роботи іноземною мовою студент подає на ім’я декана факультету / директора ІВК заяву із візою завідувача кафедри сучасних європейських мов або кафедри іноземної філології та перекладу, керівника випускної кваліфікаційної роботи (проекту) та керівника проектної групи (гаранта освітньої програми). До складу ЕК у такому випадку має бути включений викладач або фахівець-практик, який володіє відповідною іноземною мовою.

4.1.22. Захист випускних кваліфікаційних робіт (проектів) студентами, які навчаються за освітніми програмами підготовки здобувачів вищої освіти англійською мовою викладання, проходить англійською мовою з урахуванням специфіки перебігу даного освітнього процесу.

Науковий керівник для випускної кваліфікаційної роботи (проекту) студента призначається на випусковій кафедрі із числа тих, що вільно володіють англійською мовою, викладають на зазначених освітньо-професійних програмах англійською мовою.

Після вибору студентом теми випускної кваліфікаційної роботи (проекту) із встановленого списку тем українською мовою та підписання деканом факультету розподілу тем, закріплених за студентами, координатором програм у відділі міжнародних зв’язків здійснюється переклад

тем та погодження перекладу із відповідальним викладачем кафедри іноземної філології та перекладу / сучасних європейських мов.

За згодою гаранта освітньої програми керівник випускної кваліфікаційної роботи (проекту) разом із студентом, який її виконує, можуть запропонувати внести на розгляд кафедри специфічну тему, яка обумовлюється використанням міжнародних управлінських, фінансових, економічних або математичних прийомів, підходів, методів, моделей, бізнес-стратегій, але не суперечить загальній тематиці випускних кваліфікаційних робіт кафедри. Процедура затвердження такої теми проходить в установленому порядку.

План випускної кваліфікаційної роботи (проекту) (*Contents of the final qualifying paper (project)*) складається англійською мовою та затверджується завідувачем випускової кафедри в установленому порядку.

Перед захистом студент отримує завдання до випускної кваліфікаційної роботи (проекту) (*Task for a final qualifying paper (project)*), складене англійською мовою. Завдання підписують науковий керівник, рецензент, керівник проектної групи (гарант освітньої програми) та завідувач кафедри.

Титульна сторінка випускної кваліфікаційної роботи (проекту) (*Final Qualifying Paper (Project)*), титульна сторінка реферату (*Summary*), ілюстративний матеріал (*Supporting Data* або *Handouts*) та зовнішня рецензія (*Review*) на випускну кваліфікаційну роботу (проект) складаються англійською мовою за заздалегідь встановленим зразком.

Захист відбувається в екзаменаційній комісії, яка складається із Голови екзаменаційної комісії та її членів, які володіють англійською мовою.

4.1.23. Публічний захист випускної кваліфікаційної роботи (проекту) може відбуватися у ДТЕУ або на базі підприємств, установ і організацій, з якими укладені договори / меморандуми про співпрацю.

Відповідно до наказу ДТЕУ, у виключних випадках, публічний захист випускних кваліфікаційних робіт (проектів) може здійснюватися онлайн з використанням дистанційних технологій навчання.

4.1.24. Після захисту випускних кваліфікаційних робіт (проектів) секретарі екзаменаційних комісій передає їх електронні копії в бібліотеку ДТЕУ для подальшого поповнення репозитарію випускних кваліфікаційних робіт (проектів), а друковані – в архів ДТЕУ.

4.2. Загальні критерії оцінювання випускних кваліфікаційних робіт (проектів)

4.2.1. Під час виконання випускної кваліфікаційної роботи (проекту) студент демонструє: вміння логічно та аргументовано викладати матеріал, коректно використовувати аналітичні, статистичні, математичні та інші методи наукового дослідження, проводити експерименти; володіння навичками узагальнення, формулювання висновків; вміння працювати з літературними джерелами.

4.2.2. Критеріями оцінювання випускної кваліфікаційної роботи (проекту) є:

- чіткість, повнота та послідовність розкриття кожного питання плану і теми роботи в цілому;
- рівень розв'язання сформульованих завдань і досягнення поставленої мети дослідження;
- рівень наукового обґрунтування результатів проведеного дослідження;
- ступінь самостійності проведення дослідження та наявність власних міркувань, узагальнень, висновків, результатів;
- широта та доцільність застосування методичного апарату дослідження;
- науковість стилю викладення;
- відсутність орфографічних і синтаксичних помилок, а також рівень грамотності викладення матеріалів дослідження;
- правильне оформлення роботи відповідно до державних стандартів.

4.2.3. Випускна кваліфікаційна робота (проект), яка має невідповідності у в формулюванні теми, назві підприємства (організації), за матеріалами якого виконано дослідження, не відповідає вимогам щодо змісту та оформлення, дотримання затвердженого плану, не містить матеріалів дослідження реального сектора економіки / підприємства / організації за обраною темою і обґрунтованих пропозицій, виконана з порушенням затвердженого графіку підготовки випускної кваліфікаційної роботи (проекту), а також не має відгуку наукового керівника, зовнішньої рецензії та відгуку з підприємства (за наявності) або виявлення фактів порушення принципів академічної доброчесності до захисту не допускається, і за поданням витягу з протоколу засідання випускової кафедри, студент відраховується з ДТЕУ (відповідно до Положення про правила внутрішнього розпорядку та Положення про організацію освітнього процесу студентів).

4.2.4. ЕК оцінює рівень якості презентації основних результатів досліджень та відповідей на запитання під час захисту випускної кваліфікаційної роботи (проекту) – уміння стисло і чітко викласти результати

дослідження, аргументовано відповісти на поставлені запитання, якісно презентувати результати дослідження.

При оцінюванні випускної кваліфікаційної роботи (проекту) ЕК враховує не лише якість самого наукового дослідження, його наукову новизну, практичну значущість, зміння захистити сформульовані положення та висновки, але і його оформлення відповідно до встановлених вимог.

4.2.6. Результати захисту випускних кваліфікаційних робіт (проектів) оцінюються за 100-баловою шкалою ДТЕУ, яка відповідно переводиться в шкалу ЄКТС.

4.2.6.1. Випускна кваліфікаційна робота (проект), в якій, крім виконання основних вимог, зроблено власний критичний аналіз різних літературних джерел, представлено результати власних досліджень з використанням економіко-математичних методів, побудовано формалізовану модель проблеми, розрахунки і на їх основі – аргументовано висновки та обґрунтовано пропозиції, а при її захисті студент показує глибокі знання з питань теми, оперує даними дослідження, вносить пропозиції по темі дослідження, під час доповіді вміло використовує презентацію, впевнено і докладно відповідає на поставлені запитання, може бути оцінена на 90-100 балів.

4.2.6.2. Випускна кваліфікаційна робота (проект), яка носить дослідницький характер, оформлена за вимогами, які пред'являються до випускних кваліфікаційних робіт (проектів), матеріал викладено логічно і послідовно з відповідними висновками, має незначні мовні погрішності, а при її захисті студент показує знання з питань теми, оперує даними дослідження, під час доповіді вміло використовує презентацію, без особливих труднощів відповідає на поставлені запитання, може бути оцінена на 82-89 балів.

4.2.6.3. Випускна кваліфікаційна робота (проект), яка носить дослідницький характер, оформлена за вимогами, які пред'являються до випускних кваліфікаційних робіт (проектів), матеріал викладено логічно і послідовно з відповідними, але недостатньо аргументованими висновками; у структурі, мові і стилі роботи є лише незначні погрішності, а при її захисті роботи студент показує знання з питань теми, оперує даними дослідження, під час доповіді використовує презентацію, відповідає на поставлені запитання, може бути оцінена на 75-81 балів.

4.2.6.4. Випускна кваліфікаційна робота (проект), в якій розкрито тему, прореферовано необхідні літературні джерела, проаналізовано відповідні інформаційні та статистичні бази даних, проведено експеримент, але яка має поверхневий аналіз та містить значну кількість суттєвих помилок, матеріал викладено непослідовно, сформульовано висновки без необхідного їх обґрунтування, а при її захисті студент відтворює значну частину

теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень роботи за допомогою членів ЕК, може бути оцінена на 69-74 балів.

4.2.6.5. Випускна кваліфікаційна робота (проект), яка носить дослідницький характер, оформлена за вимогами, які пред'являються до кваліфікаційних робіт, але має недостатньо критичний аналіз, матеріал викладено непослідовно та необґрунтовано, має значні зауваження рецензента щодо змісту; основні тези роботи розкриті, але недостатньо обґрунтовані, нечітко сформульовано висновки, пропозиції і рекомендації, а при її захисті ілюстративний матеріал студент не коментує, виявляє невпевненість, показує слабкі знання питань теми, не дає вичерпні аргументовані відповіді на запитання, може бути оцінена на 60-68 балів.

4.2.6.6. Випускна кваліфікаційна робота (проект), яка не носить дослідницького характеру, не має аналізу і не відповідає вимогам, не має висновків або вони носять декларативний характер; у відгуках наукового керівника і рецензента є критичні зауваження, під час захисту студент при відповіді припускається грубих помилок, а також відсутня презентація доповіді, – може бути оцінена на 35-59 балів.

4.2.6.7. Випускна кваліфікаційна робота (проект), яка не носить дослідницького характеру, не має аналізу і не відповідає вимогам, не має висновків або вони носять декларативний характер; у відгуках наукового керівника і рецензента є критичні зауваження, а при її захисті відсутня презентація доповіді, студент не може відповісти на жодне поставлене запитання, студент не знає теорії – може бути оцінена на 1-34 балів.

4.2.7. Рішення щодо підсумкового оцінювання приймається більшістю голосів членів ЕК за результатами захисту з урахуванням висновків наукового керівника та рецензентів.

4.2.8. ДТЕУ на підставі рішення ЕК присуджує особі, яка успішно виконала освітню програму підготовки бакалавра / магістра, відповідний ступінь вищої освіти та присвоює кваліфікацію.

4.2.9. Студент, який не захистив з поважних причин у встановлений строк випускну кваліфікаційну роботу (проект), має право на повторну атестацію протягом наступних трьох років під час роботи ЕК за тією ж освітньою програмою. Дата повторного захисту визначається наказом ректора ДТЕУ.

Якщо захист випускної кваліфікаційної роботи (проекту) визнається нездовільним, ЕК визначає, чи може студент подавати на повторний захист ту ж роботу (проект) з доопрацюванням, чи він повинен підготувати випускну кваліфікаційну роботу (проект) за новою темою.

4.2.10. Захист випускної кваліфікаційної роботи (проекту) за іншою темою можливий не раніше ніж через рік.

5. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

- 5.1. Дане Положення вступає в силу з моменту його затвердження.
- 5.2. Випускова кафедра розробляє методичні рекомендації до виконання випускних кваліфікаційних робіт (проектів) за певною спеціальністю / освітньою програмою, в яких зазначаються особливості їх підготовки з урахуванням специфіки об'єктів дослідження, викладаються методичні поради щодо розкриття тих чи інших наукових проблем, а також наводиться орієнтовна тематика випускних кваліфікаційних робіт (проектів) тощо.
- 5.3. Доповнення та пропозиції щодо удосконалення Положення розглядаються на засіданнях кафедр та вчених радах факультетів / ІВК, виносяться на розгляд вченої ради ДТЕУ.

**Начальник
навчального відділу**

Сергій КАМІНСЬКИЙ

Додаток А

ГРАФІК

виконання випускних кваліфікаційних робіт (проектів)
здобувачами вищої освіти _____ рівня вищої освіти
за спеціальністю _____
освітня програма _____
у 20__ / 20__ н. р.

№	Етап виконання випускної кваліфікаційної роботи (проекту)	Кінцева дата виконання етапу	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання

Завідувач кафедри

Ім'я, ПРІВІДНЕ

Додаток Б

Завідувачу кафедри

(назва кафедри)

(прізвище, ініціали завідувача кафедрою)

здобувача першого (бакалаврського) /
другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності _____
освітньої програми _____

(Прізвище, ініціали здобувача вищої освіти)

(контактний номер телефону)

ЗАЯВА*

Прошу затвердити тему випускної кваліфікаційної роботи (проєку) _____

за матеріалами _____

та призначити науковим керівником _____

Дата

Підпис

* На заяві має бути погодження гаранта освітньої програми

Державний торговельно-економічний університет

Факультет _____ Кафедра _____

Освітній ступінь _____

Спеціальність _____

Освітня програма _____

Затверджую

Зав. кафедри _____

«____» 20 ____ р.

**Завдання
на випускну кваліфікаційну роботу (проект) студентові**

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи (проекту)

Затверджена наказом ДТЕУ від «____» 20 ____ р. № _____

2. Срок здачі студентом закінченого роботи (проекту) _____

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи (проекту)

Мета роботи (проекту) _____

Об'єкт дослідження _____

Предмет дослідження _____

4. Консультанти по роботі (проекту) із зазначенням розділів, за якими здійснюються консультування:

Розділ	Консультант (прізвище, ініціали)	Підпис, дата	
		Завдання видано	Завдання виконано

5. Зміст випускної кваліфікаційної роботи (проекту) (перелік питань за кожним розділом)

6. Календарний план виконання роботи (проєкту)

7. Дата видачі завдання «__»_____ 20__ р.

8. Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи (проекту)

(прізвище, ініціали, підпись)

9. Гарант освітньої програми _____
(прізвище, ініціали, підпись)

10. Завдання прийняв до виконання студент _____
(прізвище, ініціали, підпис)

11. Відгук наукового керівника випускної кваліфікаційної роботи (проекту)

Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи (проекту) _____
(підпись, дата)

Відмітка про попередній захист _____
(ПІБ, підпись, дата)

12. Висновок про випускну кваліфікаційну роботу (проєкт)

Випускна кваліфікаційна робота (проект) студента _____
(прізвище, ініціали)

може бути допущена до захисту екзаменаційній комісії.

Гарант освітньої програми _____
(прізвище, ініціали, підпись)

Завідувач кафедри _____
(підпис, прізвище, ініціали)

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ОСНОВНОГО ТЕКСТУ ТА ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Набір тексту випускної кваліфікаційної роботи (проекту) здійснюється на комп'ютері через 1,5 міжрядкових інтервали (29–30 рядків на сторінці), друк – на принтері з одного боку аркуша білого паперу формату А4 (210×297 мм); шрифт текстового редактора – Word Times New Roman чорного кольору. Висота шрифту – 14 пунктів. Поля: зліва – не менше 25 мм, справа – не менше 10 мм, зверху і знизу – не менше 20 мм. Шрифт друку повинен бути чітким, щільність тексту – однаковою.

Кожну структурну частину проекту (роботи) починають з нової сторінки. Заголовки структурних частин роботи: «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВІСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими жирними літерами симетрично до тексту по центру сторінки (без крапки).

Структурні частини «ЗМІСТ», «ВСТУП», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» не мають номера. Інші структурні частини поділяються на розділи, підрозділи та пункти.

Розділи нумерують послідовно суцільною нумерацією в межах основної частини випускної кваліфікаційної роботи (проекту) (між Вступом та Висновками). Перед назвою розділу вказується слово «РОЗДІЛ» та його номер.

(Наприклад – РОЗДІЛ 2 Фінансовий облік оборотних активів суб’єкта господарювання – другий розділ основної частини).

Підрозділи нумерують послідовно суцільною нумерацією в межах розділу. Перед назвою підрозділу ставиться номер розділу та номер підрозділу. Між номером розділу та номером підрозділу ставиться крапка. (2.1 Первінна документація та документообіг з обліку оборотних активів суб’єкта господарювання – перший підрозділ другого розділу).

Пункти нумерують послідовно суцільною нумерацією в межах підрозділу. Перед назвою пункту ставиться номер розділу, номер підрозділу та номер пункту. Номери розділу, підрозділу та пункту розділяються між собою крапками. (3.1.2 Основні методи економічного аналізу – другий пункт першого підрозділу третього розділу).

Зміст має відповідати плану роботи (проекту). На сторінці зі змістом зазначається номер початкової сторінки кожної її складової. Якщо у роботі (проекті) наводяться маловідомі скорочення, нові символи, позначення, то їх перелік надається перед вступом і вноситься до змісту як «Перелік умовних позначень».

Сторінки роботи нумеруються арабськими цифрами (без знака №) у правому верхньому куті аркуша.

У роботі (проекті) передбачено декілька видів нумерації.

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, ілюстрацій, таблиць подають арабськими цифрами без знака «№».

Усі сторінки роботи (проекту) нумерують суцільною нумерацією у правому верхньому куті листа без крапки, починаючи зі структурного розділу ЗМІСТ і закінчуючи останнім аркушем роботи (проекту).

Титульний аркуш роботи (проекту) входить до суцільної нумерації сторінок, але на ньому номер сторінки не проставляється. На титульному аркуші зазначають повну назву закладу вищої освіти та його відомчу підпорядкованість, факультет / ІВК, кафедру, на якій виконано роботу (проект), тему роботи (проекту), дані про студента, наукового керівника консультанта, а також гаранта освітньої програми, місто та рік подання випускної кваліфікаційної роботи (проекту) до захисту. Скорочення в назвах закладу вищої освіти та теми роботи не допускаються.

Текст **основної частини** випускної кваліфікаційної роботи (проекту) поділяють на розділи, підрозділи (можливо пункти). Кожний розділ починають з нової сторінки.

Зміст, перелік умовних позначень, вступ, висновки, список використаних джерел не нумерують.

Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», без крапки, а потім з нового рядка друкують заголовок розділу.

Наприкінці номера підрозділу ставиться крапка. Наприклад: «2.3.» (третій підрозділ другого розділу), за якою у тому ж рядку зазначають заголовок підрозділу. Заголовки підрозділів друкують маленькими жирними літерами (крім першої великої) з абзацного віdstупу. Наприкінці заголовка крапки не ставлять.

В окремих випадках у випускних кваліфікаційних роботах (проектах) підрозділи можуть бути поділені на пункти, які нумерують у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу, між якими ставлять крапку. Наприкінці номера ставиться крапка, наприклад: «1.3.2.» (другий пункт третього параграфа першого розділу). Посилання в тексті на джерела наводять у квадратних дужках із зазначенням джерела та сторінки (крім газетних статей і випадків, коли посилаються на джерело в цілому). Перша цифра у квадратних дужках відповідає номеру джерела у списку використаних джерел, друга цифра – номеру сторінки (наприклад, [32, с. 85]).

Фактичні та статистичні дані наводяться в однакових одиницях виміру: абсолютних (грн, дол. США, т, м, шт., г, ккал інші) або відносних (%).

Оформлення посилань.

При опрацюванні літератури, періодичних видань та складанні записів, слід звернути увагу на те, що вони можуть бути повними і точними (дослівно) або скороченими (короткий виклад). Так, наприклад, можна зробити: детальний запис

основних положень робіт, фактичного матеріалу тощо; короткі записи зі своїми роздумами або без них; виписки у вигляді цитат.

Під час роботи з різними джерелами (наукова та навчальна література, періодичні видання) студент виписує цитати. Науковий етикет вимагає точно відтворювати цитований текст, бо найменше скорочення може спотворити зміст, викладений автором. У теоретичній частині на одній сторінці тексту можна наводити 2–3 цитати різних авторів.

Загальні вимоги до цитування такі:

1) текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в граматичній формі, в якій він поданий в джерелі, із збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується вираз «так званий»;

2) цитування має бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні авторського тексту позначається трьома крапками, які можуть ставитися на початку, всередині та в кінці цитати;

3) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

4) при непрямому цитуванні (переказ, виклад думок інших авторів своїми словами) слід бути максимально точним щодо думок автора, коректним в оцінюванні його результатів і робити відповідні посилання на джерела;

5) цитування повинно бути оптимальним, враховуючи, що надмірне цитування створює враження компілятивності, а недостатнє – знижує наукову цінність викладеного матеріалу.

Рекомендується робити посилання на останні видання авторів, публікації, з яких запозичені матеріали або окремі результати. На більш ранні видання можна посилатися у тих випадках, коли праці, в яких міститься необхідний матеріал, не перевидавалися.

При використанні відомостей, матеріалів з монографій, оглядових статей, інших джерел, що мають велику кількість сторінок, в посиланні слід точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, на які є посилання в проекті (роботі).

Ілюстрований матеріал (окремі слова і вирази) наводять курсивом, в лапках (також курсивом) подають цитати з посиланням на автора та через кому на сторінку (прямим шрифтом).

Оформлення допоміжних матеріалів.

До допоміжних матеріалів відносять: *ілюстрації* (схеми, діаграми, графіки, креслення тощо), *формули*, *таблиці*, *додатки*.

Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації

складається з номера розділу та порядкового номера ілюстрації через крапку.

Номер, назва ілюстрації та поясннювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією по центру. Наприклад, другий рисунок першого розділу:

Рис. 1.2 _____
назва

Цифровий і текстовий матеріал бажано подавати у формі таблиць та рисунків.

Кожний розділ має містити щонайменше 1-2 ілюстрації та 1-2 таблиці. Ілюстрації слід наводити безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації, розміщені на окремих сторінках проекту (роботи), включають до загальної нумерації сторінок. Ілюстрацію, розміри якої більше формату А4, рекомендується розміщувати у додатках. За потреби, ілюстрації доповнюють або поясненнями, або коментарем.

Цифровий матеріал у роботі (проекті) необхідно подавати у вигляді таблиці. Таблиця має мати назву та номер. Нумерують таблиці послідовно суцільною нумерацією в межах розділу арабськими цифрами (за винятком таблиць, що наводяться у додатках). Номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, відокремлених між собою крапкою. У правому верхньому куті над заголовком таблиці курсивом вказують

«Таблиця» та її номер. У наступному рядку, по центру, вказують назву таблиці (жирним шрифтом малими літерами (крім першої великої)). Назва має бути стислою і відбивати зміст таблиці.

Наприклад:

Таблиця 1.2

Назва таблиці

Заголовок графи	Заголовок графи	Заголовок графи	Заголовок графи	
			підзаголовок графи	підзаголовок графи
Заголовок рядка				
Заголовок рядка				

Таблицю бажано розміщувати на одній сторінці.

При перенесенні частини таблиці на іншу сторінку у верхньому правому куті вказується «Продовження табл. 1.2» або «Закінчення табл. 1.2». Крім того, верхній рядок таблиці має містити заголовки стовпців.

При поділі таблиці на частини допускається її шапку або заголовки рядків замінити відповідно номерами граф чи рядків, нумеруючи їх арабськими цифрами у першій частині таблиці.

Потрібно уникати повторів тематичного заголовка у заголовках граф. Лаконічності потребують і назви заголовків рядків. Слова, що повторюються, слід виносити до узагальнюючих заголовків, об'єднувальних рубрик.

Заголовки граф таблиці починають з великої літери, а підзаголовки – з малої, якщо вони складають одне речення з заголовком. Підзаголовки, що мають самостійне значення, пишуть з великої літери. В кінці заголовків і підзаголовків таблиць крапки не ставлять. Заголовки і підзаголовки граф указують в одинні.

Посилання на таблиці вказують скорочено, наприклад, «... подано в табл. 1.2.» (друга таблиця першого розділу).

У таблиці слід обов'язково зазначати одиницю виміру (відповідно до стандартів); числові величини повинні мати однакову кількість десяткових знаків.

Якщо цифрові або інші дані в будь-якому рядку таблиці не наводяться, то в ньому ставиться прочерк (-).

Формули нумерують у межах розділу арабськими цифрами. Номер формули складається з номера розділу та порядкового номера формули в розділі, відокремлених крапкою. Номери формул пишуть біля правого поля сто-рінки на рівні відповідної формули у круглих дужках, наприклад: (2.1) (перша формула другого розділу). Посилання на формули зазначають порядковим номером формули в дужках, наприклад: «... у формулі (2.1)». Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів формули наводять під нею в тій послідовності, в якій вони подані у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта записують з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки.

Кожна формула відокремлюється від тексту одним вільним рядком. Якщо рівняння не вміщується в один рядок, його слід перенести після знаків: (=), (+), (-), (x), (:).

Формули та рівняння виконуються у формульному редакторі Microsoft Equation 3.0 або MathType 4.0 Equation, розташовуються безпосередньо після тексту, в якому вони згадуються, посередині рядка.

Вище і нижче формули повинно бути залишено не менше одного вільного рядка.

Наприклад:

Досліджувані показники якості переводяться у безрозмірний вигляд за допомогою формули:

$$P_i = \frac{p_i - p_i^{\text{бр}}}{p_i^{\text{ет}} - p_i^{\text{бр}}}, \quad (2.1)$$

де P_i – показник якості у безрозмірному вигляді;

p_i – i-й показник якості у натуральному вигляді;

$p_i^{\text{бр}}$ – бракувальний показник якості;

$p_i^{\text{ет}}$ – еталонний показник якості.

Додатки оформлюються як продовження наукової роботи на таких її сторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті.

До додатків рекомендується включати матеріал, який:

- є необхідним для повноти звіту, але включення його до основної частини звіту може змінити впорядковане й логічне уявлення про проект (роботу);
- не може бути послідовно розміщений в основній частині звіту через великий обсяг або способи відтворення; може бути вилучений для широкого кола читачів, але є необхідним для фахівців даної галузі.

Наприклад, додаткові ілюстрації або таблиці; проміжні математичні доведення, формули та розрахунки; таблиці допоміжних цифрових даних; анкети, тести, програми; інструкції і методики; опис алгоритмів і програм розв'язання задач на ПК, які розроблені у процесі роботи над дослідженням; ілюстрації допоміжного характеру.

Кожний додаток друкується з нової сторінки.

Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. З правого боку рядка малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток_» (але без знака №) і велика літера, що позначає додаток. Наприклад: «Додаток Д».

Додатки позначаються великими літерами української абетки, за винятком Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ъ. Наприклад, Додаток А, Додаток Б.

Текст кожного додатка, може бути поділений на розділи й підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка. У цьому випадку перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку. Наприклад: А.2 – другий розділ дод. А; В.3.1 – перший підрозділ третього розділу дод. В.

Ілюстрації, таблиці та формули, розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка. Наприклад: рис. Д.1.2 – другий рисунок первого розділу дод. Д; формула (А.1) – перша формула дод. А.

У разі якщо зміст додатка не вміщується на одну сторінку, то на наступній сторінці у верхньому правому кутку зазначається «Продовження додатку...».

Наприкінці випускної кваліфікаційної роботи (проекту) наводиться **спісок використаних джерел**. До цього списку включаються всі публікації вітчизняних і зарубіжних авторів, на які є посилання в проекті (роботі). Всі джерела вказуються тією мовою, якою вони видані.

Додаток Д

**ЖУРНАЛ РЕЄСТРАЦІЇ
ВИПУСКНИХ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ (ПРОЕКТІВ)
на кафедрі _____
20___/___ навчальний рік**

Спеціальність _____
Освітня програма _____
№ наказу _____
Група _____
Форма здобуття освіти _____

№ пор.	Прізвище, ініціали студента	Тема роботи (проекту) (об'єкт дослідження)	Прізвище, ініціали наукового керівника, консультанта(тів)	Дата подання роботи (проекту) на кафедру (підпис відповідальної особи)	Дата подання роботи (проекту) для захисту на ЕК (підпис відповідальної особи)
1	2	3	4	5	6

ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

назва кафедри

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА (ПРОЄКТ)
на тему:

назва теми

Студента ____ курсу, ____ групи,
першого (бакалаврського) /
другого магістерського
рівня вищої освіти
спеціальності (шифр, назва)
освітньої програми (назва)

підпис студента

Прізвище, ім'я,
по батькові

Науковий керівник
науковий ступінь
вчене звання

підпис керівника

Прізвище, ім'я,
по батькові

Науковий консультант
науковий ступінь
вчене звання

підпис консультанта

Прізвище, ім'я,
по батькові

Гарант освітньої програми
науковий ступінь
вчене звання

підпис гаранті

Прізвище, ім'я,
по батькові

Київ 20____

**ІЛЮСТРАТИВНИЙ МАТЕРІАЛ
ДО ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ (ПРОЄКТУ)**
на тему:

назва теми

Студента курсу, групи,
першого (бакалаврського) /
другого магістерського
рівня вищої освіти
спеціальності (шифр, назва)
освітньої програми (назва)

підпис студента

Прізвище, ім'я,
по батькові

Науковий керівник
науковий ступінь
вчене звання

підпис керівника

Прізвище, ім'я,
по батькові